

LBRIS

We know
books

Călător pe mapamond

Gran Canaria

Ad
AD LIBRI

Cuprins

	<i>Bienvenidos a Gran Canaria!</i>	5
	Introducere	6
	Repere istorice	8
	Cele mai frumoase 10 locuri din Gran Canaria	10
	Cele mai interesante 10 experiențe din Gran Canaria	12
	Las Palmas de Gran Canaria	15
	Arucas – Fircas – Moya – Santa Maria de Guía	35
	Gáldar – Agaete – San Nicolás de Tolentino – Puerto de Mogán	43
	Teror – Valleseco – Artenara – Tejeda – Ayacata	53
	Villa de Santa Brígida – Vega de San Mateo – Valsequillo – Telde – Ingenio	65
	Agüimes – Santa Lucía – San Bartolomé de Tirajana – Maspalomas – Playa del Inglés	73
	Recomandări	85
	Informații utile	101
	Index	109

Bienvenidos a Gran Canaria!

Introducere	6
Repere istorice	8
Cele mai frumoase 10 locuri din Gran Canaria	10
Cele mai interesante 10 experiențe din Gran Canaria	12

Dacă vreți să vedeți o singură insulă canareză, mergeți în Gran Canaria. A treia ca mărime din Arhipelagul Canarelor (celelalte sunt Tenerife, Fuerteventura, Lanzarote, La Palma, La Gomera, El Hierro, La Graciosa, Alegranza, Montaña Clara, Roque del Este, Roque del Oeste și Isla de Lobos) și cea mai populată, Gran Canaria răsare din apele adânci ale Atlanticului la circa 1100 km de țara mamă, Spania, și 100 km de coasta Africii. Locuitorilor săi le place să o numească „un continent în miniatură”, datorită peisajului său extrem de divers, care alătură coaste stâncoase și plaje netede, câmpuri roditoare și enclave aride, cratere vulcanice enorme și vârfuri muntoase spectaculoase, ravene înverzite și dune de nisip în continuă metamorfoză.

Mângâiată de briza oceanului și bine-cuvântată cu un peisaj atât de variat și cu temperaturi primăvăratice pe tot parcursul anului (în sud chiar văratice), nu-i de mirare că este o destinație permanentă de vacanță, care îi tentează chiar și pe cei mai pretențioși turiști.

Majoritatea se îndreaptă spre coasta sudică, aridă și fierbinte, transformată în mai puțin de un veac într-un lanț de stațiuni care satisfac pretențiile amatorilor de confort, relaxare și distracție din toată lumea. Puține sunt sporturile de apă care nu pot fi practicate aici și la fel de puține barurile, cluburile și discotecile pe care petrecăreții se îndură să le părăsească înainte de ivirea zorilor.

Cei care reușesc să scape din capcana sudului, la mai puțin de 50 km nord de agitata Playa del Inglés descoperă regatul muntos al Las Cumbres și sălbăticia pădurilor de pini, peste care veghează Pico de las Nieves (1.949 m), Roque Nublo (1.813 m) și Roque Bentayga (1.412 m), învăluite uneori în ceață și iarna poleite cu zăpadă. Numeroasele trasee din zonă conduc la locuri de o frumusețe uimitoare: *barrancos* (ravene) adânci inundate de verdeață deasupra cărora atarnă stânci amenințătoare, baraje ascunse între creste golașe și coaste sălbatice punctate de moșurile albastre ale *Echium callithyrsum* sau clopoșei stacojii ai *Canarina canariensis*.

LBRIS

O porțiune de câteva mii de hectare din Las Cumbres este rezervație, datorită importanței sale geologice și numeroaselor specii endemice care își au habitatul aici. De fapt, aproape jumătate din suprafața insulei este declarată arie protejată, de la pădurile seculare de pin din Tamadaba și Pilancones la crestele și văile din Güigüi și Inagua și de la craterele vulcanice Los Marteles și Bandama la dunele de nisip din Maspalomas.

Partea de nord a Gran Canarias nu are plaje la fel de mari și stațiuni cosmopolite ca sudul și nici bogăția peisagistă din centru, dar concentrează într-o mână de așezări și situri arheologice cea mai mare parte a istoriei acestei insule, atât amprentele epocii sale *guanche*, cât și ale celei coloniale, când s-au contopit aici zeci de culturi. Deși se consideră astăzi spanioli, locuitorii Gran Canarias nu încetează să fie mândri de strămoșii lor, a căror zestre, chiar și fragmentară – picturi rupestre, tumuli, peșteri etc.–, îndreptățește ideea că erau mult mai evoluți decât s-a crezut inițial. Mult mai vizibile și mai numeroase decât mărturiile epocii *guanche* sunt cele ale epocii coloniale, spre exemplu arhitectura caselor cu balcoane și curți interioare din Teror, Arucas, Gáldar și mai ales din cartierele istorice Vegueta și Triana din Las Palmas.

Capitala, Las Palmas, situată în extremitatea nord-estică a insulei, acolo unde Juan Rejón a fondat în 1478 Real de Las Palmas, este modernă, dinamică și nu încetează să uimească prin multitudinea de atracții culturale și de divertisment. Turiștii fac de mult parte din peisaj, contribuie, ca și în stațiunile din sud, la aerul cosmopolit al locului și se molipsesc de buna dispoziție, spiritul vioi și felul relaxat de a privi viața al localnicilor.

Gran Canaria nu este o insulă pe care să o vezi într-o singură vacanță și cu atât mai puțin în fugă. Este locul unde ori de câte ori vă veți întoarce veți descoperi ceva unic: poate o livadă de migdali în floare, un arbore dragon secular, un răsărit de soare într-un sătuc de munte, peste casele albe, umbrite de tufe de *bougainvilleas*, o paradă de Los Reyes Magos, un concert la

We know books

Auditorio Alfredo Kraus pe fundalul valurilor Atlanticului sau un restaurant de familie în care prepararea fructelor de mare a atins rang de artă.

Gran Canaria, în cifre

- *Origine: acum 8-13 milioane de ani, în urma unei erupții vulcanice*
- *Suprafață: 1.560 km²*
- *Arii naturale protejate: 32 (667 km²)*
- *Linia coastei: 236 km*
- *Plaje: 65 km*
- *Populație: 838.397 (2010)*
- *Densitate: 537,4/ km²*
- *Cel mai înalt vârf: Pico de las Nieves: 1.949 m*
- *Districte: 21*
- *Suprafață Las Palmas: 100,55 km²*
- *Populație Las Palmas: 383.308 (2010)*
- *Media temperaturilor: 20°C iarna și 26°C vara*
- *Media anuală a precipitațiilor: 228 mm*
- *Numărul turiștilor: aproximativ 2.200.000 pe an*

Guanches își numeau insula Tamarán (poate de la numărul mare de curmali care creșteau aici; cuvântul arab *tamr* înseamnă „curmal”), iar romanii îi spuneau Canaria (un nume derivat de la cuvântul latinesc *canis* – câine).

sec. VII-V î.Hr.

Cea mai răspândită teorie despre primii coloniști ai Gran Canarias, numiți *guanches*, deși termenul istoric corect este *canarios*, susține faptul că aceștia se trăgeau din Munții Atlas, din Nordul Africii, și erau de origine berberă.

sec. al II-lea d.Hr.

Savantul Ptolemeu a desenat harta pe care a marcat pentru prima dată Gran Canaria.

1377

Exploratorii castilieni au debarcat pe insulă și au răpit 170 de localnici pe care i-au vândut ca sclavi în Sevilla. Aproximativ în aceeași perioadă, *guanches* au ucis primii misionari europeni, considerându-i răpitori de oameni și aducătorii unor molime până atunci necunoscute.

1402-1425

Gran Canaria a rezistat atât atacului nobilului normand Jean de Béthencourt, care cucerise insulele Lanzarote, Fuerteventura și El Hierro, cât și celui al unei armate portugheze de 2.500 de oameni.

1478

Spaniolii conduși de Juan Rejón și Dean Bermúdez au debarcat pe țărmul La Isleta și au fondat Real de Las Palmas de Gran Canaria.

1481

Guvernatorul Pedro de Vera a reușit să-l omoare pe conducătorul *guanche* Doramas, a preluat controlul asupra capitalei Gáldar și l-a capturat pe *guanarteme* Tenesor Semidán. După ce a fost botezat de *Reyes Católicos* (Regii Catolici) primind numele Fernando Guanarteme, fostul comandant *guanche* s-a întors să contribuie la cucerirea insulei sale, convingându-i pe localnici să se supună spaniolilor.

1483

Pedro de Vera a desăvârșit cucerirea insulei odată cu înfrângerea ultimilor aborigeni refugiați în munții Tirajana. Din cei 20.000 de *guanches* doar aproximativ 1.200 au supraviețuit cuceririi spaniole.

1492

În primul său voiaj în America, Cristofor Columb a poposit pentru scurt timp în Las Palmas.

sec. al XVI-lea

Dezvoltarea industriei zahărului din trestie a adus prosperitatea insulei,

LBRIS

We know
books

dar i-a afectat iremediabil ecosistemul, păduri întregi fiind rase pentru a face loc culturilor tot mai mari. Cu timpul, solul a început să se erodeze și să se deșertifice.

1526

În Las Palmas a fost fondată Real Audiencia, prima instanță cu competență asupra întregului arhipelag canarez.

1541

Girolamo Benzoni, un istoric italian care a vizitat Insulele Canare, consemna că populația aborigenă „aproape a dispărut”.

1595

Situarea sa pe o importantă rută comercială a făcut capitala înfloritoare, dar și tentantă pentru corsarii francezi, italieni, englezi și olandezi. Deși zidurile Las Palmas nu erau foarte solide, au rezistat asaltului englezilor lui Sir Francis Drake, dar nu și celui din 1599, cu 74 de vase și 12.000 de oameni, al olandezului Pieter Van der Does.

sec. al XVII-lea și al XVIII-lea

Insula și-a pierdut treptat valoarea strategică și economică și tot mai mulți canarezi s-au văzut nevoiți să imigreze în America, mai ales în Venezuela, care a fost supranumită a opta insulă canareză, datorită legăturilor de rudenie strânse stabilite în acest fel. Imigrația a continuat și în secolul al XIX-lea.

1821

Las Palmas a pierdut poziția de capitală în fața orașului rival Santa Cruz de Tenerife.

1881

Construirea Puerto de la Luz, astăzi unul dintre cele mai mari din Europa, a revigorat Las Palmas și comerțul insulei.

1882

Las Palmas începe să se extindă spre vest și nord.

1884

Influența britanică în Gran Canaria atinge punctul culminat. Sunt construite stații electrice și de apă și se pun bazele turismului, care în secolul următor va deveni motorul economiei locale.

1927

Arhipelagul se scindează în Provincia de Vest (Tenerife, La Gomera, La Palma și El Hierro), cu capitala la Santa Cruz, și Provincia de Est (Gran Canaria, Fuerteventura și Lanzarote), cu capitala la Las Palmas.

1930

Primul aeroport de pe insulă a fost construit pe coasta estică, la sud de Las Palmas.

1982

Alături de celelalte Insule Canare, Gran Canaria devine regiune autonomă a Spaniei.

1989

Este fondată Universitatea din Las Palmas.

1997

Uniunea Europeană aprobă tratatul de la Amsterdam prin care Insulele Canare formează o regiune ultraperiferică a acesteia.

Vegueta și Triana, Las Palmas ► 17

și 23

Străzile labirintice, casele în stil colonial, cu blazoane nobiliare și balcoane elegante, piațetele cu aer andaluz, bisericile istorice, numeroasele galerii de artă și muzee, coloratele baruri tapas și buticurile șic creează imaginea distinctă a celor două cartiere care concentrează viața socială și culturală a Las Palmas – Vegueta, locul nașterii orașului, și Triana, cartierul vecin, cu un secol mai tânăr.

Reserva Natural Especial de las Dunas de Maspalomas ► 79

Aproape 400 de hectare de nisip de origine marină, în care vântul modelează permanent forme noi, împreună cu mica lagună unde poposesc păsările migratoare în drum spre Africa și crângul de palmieri bătrâni din apropiere alcătuiesc Reserva Natural Especial de las Dunas de Maspalomas, cea mai populară arie protejată din Gran Canaria.

Puerto de Mogán ► 51

La umbra unor stânci roase de vreme, unde Barranco de Mogán întâlnește oceanul, își face loc Puerto de Mogán, un sat pescăresc vechi, care a știut să integreze turismul în viața sa fără să-și altereze spiritul patriarhal.

Casele tipic mediteraneene, zugrăvite în alb, și aleile cu arcade peste care se revarsă tufe de *bougainvillea* și *hibiscus*, canalele traversate de poduri, care i-au adus supranumele de „Mica Veneție”, promenada romantică, portul cu iahturi și plaja aurie fac din Puerto de Mogán cea mai încântătoare stațiune de pe insulă.

Fataga ► 78

Ascuns în valea cu același nume și încercuit de palmieri, Fataga este probabil cel mai frumos sat de munte de pe insulă, cu străzi înveselite de *bougainvillea* și mușcate, case scunde din piatră, vopsite în alb și acoperite cu olane roșii, o biserică de secol XIX, o brutărie veche și o moară de apă.

LBRIS

We know books

Valle de Agaete

De la Puerto de las Nieves, așezat pe țârmul stâncos al Atlanticului, la Balneario de los Berrazales, faimos pentru tratamentele sale cu apă termală, se întinde una dintre cele mai prețioase comori ale Gran Canariei, Valle de Agaete, o ravenă în zigzag, cu plantații de portocali, bananieri, papaya, avocado, migdali și cafea, punctate cu sate tradiționale: San Pedro, Vecindad de Enfrente, Casas del Camino etc.

Roque Nublo și Roque Bentayga

► 61 și 62

Rezultatul a milioane de ani de eroziune, monoliții Roque Nublo și Roque Bentayga, care răsar din Caldera de Tejeda, sunt monumentele geologice ale insulei și locurile sacre ale *guanches*, populația aborigenă a Gran Canariei. Inspirat de silueta mândră a Roque Nublo, Néstor Álamo a compus versurile imnului național al Gran Canariei.

Fortaleza de Ansite (Grande) ► 77

Această stâncă cu grote se înalță mândră în Barranco de las Tirajanas, mărturie a ultimei încercări de rezistență a *guanches* în fața spaniolilor lui Pedro de Vera, în 1483, și a sacrificiului conducătorului Bentejui, care s-a aruncat de pe crestele ei pentru a nu cădea în mâinile dușmanilor.

Jardín Botánico Canario Viera y Clavijo ► 68

Grădina fondată în 1952 de botanistul spaniolo-suedez Erik Ragnar Svensson în Barranco Guinguada, la 10 minute de Las Palmas, este cea mai mare din Spania și adăpostește printre altele 2.000 de specii de cactuși și aproximativ 500 de specii de plante endemice în Insulele Canare și alte insule macaroneze.

Pueblo Canario ► 29

Încununarea eforturilor pictorului Néstor de la Torre de revitalizare a interesului pentru cultura și tradițiile locale, Pueblo Canario, proiectat de acesta și construit de fratele său Miguel Martín-Fernández de la Torre, le oferă vizitatorilor o experiență artistică și culinară completă: posibilitatea de a cunoaște arhitectura și meșteșugurile tradiționale canareze, de a asista la reprezentații folclorice și a savura preparate făcute după rețete păstrate de veacuri.

Palmitos Park ► 81

Este greu de spus care este atracția principală a parcului botanic și zoologic situat în decorul montan încântător al Barranco de Chamoriscán, la aproximativ 10 km nord de Maspalomas. Lacul cu pelicani, lebede și păsări flamingo, terariul, delfinariul, insula maimuțelor, casa fluturilor, reprezentațiile de acrobație ale păsărilor de pradă și papagalilor, grădina de cactuși și cea de orhidee, cea mai mare din Europa, toate sunt la fel de interesante.

LBRIS

We know
booksCele mai interesante 10 experiențe din
Gran Canaria**Descoperiți urmele lăsate de guanches, populația abigenă a Gran Canariei**

Vizitând Museo Canario (Las Palmas), „cronica în obiecte” a Gran Canariei prehispanice, și El Mundo Aborigen, un sat *guanche* reconstituit în detaliu, peșterile de la Valerón, Acusa și Los Caserones, Cueva Pintada și Roque Bentayga – muntele sacru, necropola de la Arteara și Fortaleza de Ansite, ultimul bastion al rezistenței *guanche* în fața spaniolilor, veți găsi răspunsul la multe întrebări legate de populația abigenă a insulei, un neam pașnic, mândru și curajos.

Faceți hiking

Cea mai mare bogăție a acestui „continent în miniatură”, cum este supranumită Gran Canaria, o reprezintă peisajul său de o incredibilă diversitate, în care alternează creste bazaltice modelate în forme bizare, ravene și cratere vulcanice spectaculoase, păduri de pini și palmieri, plaje și dune de nisip. Nu stați pe gânduri și porniți să explorați câteva dintre aceste locuri minunate; alegeți fostele *caminos reales*, odinioară singurele căi de acces în zona muntoasă din centrul insulei, sau traseele mai noi.

Faceți o drumeție prin Barranco de Guayadeque ▶ 71

Maci, cactuși, agave, migdali, palmieri și pini canarezi decorează superb pereții Barranco de Guayadeque, valea săpată de râul care curge de la baza Los Martales la Playa El Burrero. Faceți o drumeție în acest loc declarat *monumento naturale* și sit arheologic de importanță deosebită.

Bucurați-vă de soare și de valuri pe cele mai frumoase plaje de pe insulă

Din cei 236 de kilometri ai coastei Gran Canariei aproximativ 60 sunt acoperiți de plaje: mai mici sau mai mari, netede sau denivelate, cu pietriș ori cu nisip negru, auriu sau alb adus din Caraibe. În fața unei oferte atât de generoase este greu să vă hotărâți. Întâmpinați răsăritul pe Playa de San Agustín, bucurați-vă de animația de pe Playa del Inglés, ascundeți-vă printre dunele de nisip care mărginesc Playa de Maspalomas și urmăriți jocurile de lumini ale asfințitului pe Playa de los Amadores.

Admirați paradisul acvatic de la El Cabrón ▶ 71

Gran Canaria este o destinație de vacanță potrivită atât pentru pasionații de scuba-diving cu experiență, cât și pentru cei care vor să se inițieze în acest sport. Epavele din apropierea Las Palmas și Mogán, stâncile de lângă țărnul Sardina del Norte și Puerto de las Nieves, reciful natural de la Medio Almund și barajul artificial de la Playa de los Amadores promit experiențe extraordinare, dar

LBRIS

care nu se compară cu o partidă de scuba-diving la rezervația El Cabrón, cu un decor alcătuit din grote, arcade și tuneluri care atrag baracude, pisici și torpile de mare, pești-papagali, spongieri, căluți, stele și anemone de mare și, în funcție de anotimp, diavoli de mare și rechini îngeri.

Străbateți cu mașina o șosea panoramică

Multe dintre șoselele care leagă localitățile din centrul insulei sau pe cele de pe coasta vestică de cele din centru sunt solicitante și periculoase, dar și cele mai frumoase, așa că merită să vă faceți curaj să străbateți cel puțin una. Mergeți de la Tejeda la Artenara, prin inima Las Cumbres, sau de la San Aldea de San Nicolás la Artenara, pe lângă Presa (barajul) de la Aldea, Presa del Siberio și Presa del Parralillo.

Luați parte la o fiesta locală sau la un carnaval

Amestecați-vă printre localnici și petreceți până noaptea târziu la o fiesta locală sau la un carnaval. Fiesta del Pino (8 septembrie; Terror), cea mai mare de pe insulă, Fiesta del Charco (7-11 septembrie; San Nicolás de Tolentino) și Bajada de la Rama (4 august; Agaete), atestată din epoca prehispanică, și carnavalurile din Las Palmas și Maspalomas, cu parade, spectacole, concursuri, focuri

We know books

de artificii și celebra procesiune de îngropare a sardinei sunt cele mai pline de culoare.

Faceți surfing la Pozo Izquierdo

► 71

Pentru că temperatura apei coboară rareori sub 18°C, însoritele plaje ale Gran Canariei sunt ideale pentru sporturile acvatice: diving, sailing, windsurfing etc. Împătimitii de surfing sunt însă cei mai norocoși, deoarece găsesc condiții excelente pentru practicarea acestui sport pe majoritatea plajelor și mai ales la Pozo Izquierdo, gazdă a PWA Grand Prix.

Savurați câteva preparate și vinuri locale

Savurați simplii, dar delicioșii *papas arrugadas* (cartofi fierți în saramură și serviți cu un sos delicios), răcoroasa *potaje de berros* (supă de năsturel), sățioasele *ropa vieja* (tocăniță din carne de vită) și *vieja sancochada* (plătică la cuptor), preparate care combină cu îndrăzneală influențele bucătăriei spaniole, africane și latino-americane. Îndulciți-vă cu *bienmesabe* (prăjitură cu migdale și ouă), praline cu marțipan de Tejeda și *bizcocho de Moya*. Bucurați-vă și de buchetul puternic al vinurilor El Monte Lentiscal sau cel fructuos și proaspăt al vinurilor Gran Canaria.

Petreceți o noapte în Playa del Inglés, o stațiune care nu doarme niciodată ► 82

Playa del Inglés este cea mai populară stațiune din Gran Canaria și totodată polul distracției de noapte. După lăsarea întunericului devine o imensă scenă, cu baruri, cluburi, puburi, discoteci, cabarete și cazinouri pentru orice gust, buget și vârstă. Amestecul de străini și de localnici îi conferă un aer cosmopolit foarte interesant.

